

INFORMÁCIA PRE VEREJNOSŤ

Informácia je vypracovaná v zmysle § 15 zákona č. 128/2015 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon“) a platí pre areál a objekty spoločnosti Evonik Fermas s.r.o. v Slovenskej Ľupči, podniku zaradeného do kategórie B.

Rozsah tejto informácie pre verejnosť zodpovedá požiadavkám uvádzaným v Prílohe č. 2 tohto zákona a prevádzkovateľ si sám zvolil túto formu trvalého prístupu verejnosti k požadovaným informáciám.

Jednou zo základných povinností prevádzkovateľa zaradeného podniku podľa tohto zákona je informovať verejnosť, ktorá by mohla byť dotknutá závažnou priemyselnou haváriou (ZPH) v jeho objektoch o možných rizikách, ktoré sú spojené s nebezpečnými látkami identifikovanými v areáli podniku.

Zároveň prevádzkovateľ je povinný informovať o bezpečnostných opatreniach a postupoch, ktoré umožňujú ZPH, ako mimoriadnu udalosť eliminovať, alebo aspoň potlačiť – obmedziť len na areál podniku.

Ak však v rámci posúdení rizík týchto nebezpečných látok existujú potenciálne možnosti rozšírenia sa ZPH aj do okolia podniku, potom prevádzkovateľ musí do tejto informácie uviesť aj spôsoby správania sa dotknutého obyvateľstva a pokyny zamerané na ochranu jeho života a zdravia, či sebazáchrany pri prípadnej eskalácii ZPH.

Údaje o prevádzkovateľovi :

Obchodné meno : Evonik Fermas s.r.o. Slovenská Ľupča

Adresa sídla podniku : 976 13 Slovenská Ľupča 938

Štatutárny zástupca : Ing. Miroslav Havlík – riaditeľ

Informácia o splnení požiadaviek §5 zákona :

Prevádzkovateľ predložil aktualizované oznámenie o zaradení podniku v písomnej a elektronickej forme okresnému úradu v sídle kraja - OÚ Banská Bystrica, odboru starostlivosti o životné prostredie.

Informácia o súčasnej činnosti podniku :

Evonik Fermas s.r.o. Slovenská Ľupča sa zaoberá biotechnologickou výrobou.

Informácia o nebezpečných látkach v podniku :

Zaradenie podniku do kategórie B spôsobila prakticky jediná nebezpečná látka v množstvách prekračujúcich prahovú hodnotu pre zaradenie do tejto kategórie. Jedná sa o čpavkovú vodu technickú v koncentrácii vyššej ako 25 % umiestnenú v objekte čpavkovej stanice.

Všetky skladovacie a prevádzkové zásobníky čpavkovej vody v tomto objekte sú umiestnené v záchytných a havarijných nádržiach projektovo riešených na záchyt celého skladovaného množstva tejto nebezpečnej látky, takže nie je reálny únik čpavkovej vody do povrchových, či podzemných vôd.

Samotná čpavková voda predstavuje potenciálne riziko ohrozenia života a zdravia človeka len v prípade jej únikov zo skladovacej technológie a potrubných rozvodov z dôvodu uvoľnenia plynného čpavku viazaného v tejto vode.

Plynný čpavok, tiež charakterizovaný ako bezvodý amoniak je menovanou nebezpečnou látkou uvádzanou v Časti 2 v Prílohe č. 1 vyššie uvádzaného zákona.

Nebezpečenstvo spojené s touto látkou je hlavne z dôvodov jej klasifikácie ako toxickej a ekotoxickej látky.

Čpavková voda technická je roztok syntetického čpavku vo vode. Je to žieravá kvapalina prenikavého zápachu, silne zásaditej reakcie, bezfarebná až nažltlá, niekedy slabo zakalená. Dráždi najmä dýchacie ústrojenstvo a spôsobuje poruchy centrálného nervového systému.

Uvoľňovaný plynný amoniak je aj v malej koncentrácii ľahko rozpoznateľný – výrazný zápach. Vysoké koncentrácie plynného amoniaku spôsobujú zástavu dýchania.

Bližšie informácie o tejto nebezpečnej látke nachádzajúcej sa v podniku je možné získať u osoby zodpovednej za podrobnejšie informácie.

Osoba zodpovedná za podrobnejšie informácie o prevencii ZPH :

Ing. Eva Zajacová – špecialista ESH, tel. č. 048/43 48 510

Všeobecné informácie týkajúce sa charakteru potenciálnych ZPH v podniku :

V rámci spracovania bezpečnostnej dokumentácie pre potreby zákona bolo vypracované hodnotenie rizika ZPH v podniku, pričom sa analyzovalo a posúdilo niekoľko havarijných scenárov charakterizujúcich rozvoj havarijných udalostí spojených s únikom čpavkovej vody technickej mimo skladovaciu technológiu v sklade čpavkovej vody alebo z potrubných systémov v areáli podniku.

Tieto havarijné scenáre boli vyselektované do reprezentatívnych havarijných scenárov spojených s požiarom, výbuchom alebo s toxickým rozptylom plynného amoniaku.

Následne boli posúdené dosahy a potenciálne následky týchto reprezentatívnych scenárov a navrhnuté opatrenia na eliminovanie, alebo aspoň potlačenie – zníženie ich následkov.

Podnik Evonik Fermas s.r.o. realizoval v objekte skladu čpavkovej vody technickej niekoľko bezpečnostne-technických a organizačných preventívnych a represívnych opatrení zameraných na čo najväčšie zníženie rizika ZPH, ako aj samotných únikov čpavkovej vody mimo technológiu.

Tieto opatrenia minimalizujú riziko ZPH a zvýšili bezpečnosť prevádzky v objekte skladu čpavkovej vody a zároveň vytvorili potrebné predpoklady pre efektívny a účinný zásah havarijného družstva prevádzkovateľa zameraný na elimináciu ohrozenia okolia podniku.

V prípade vzniku ZPH ako mimoriadnej udalosti je prevádzkovateľ povinný :

- technicky a organizačne zabezpečiť v čo najkratšom časovom limite likvidáciu, alebo aspoň lokalizáciu (nešírenie sa) ZPH,
- zaručiť bezpečnosť zamestnancov v celom podniku a bezpečnú prevádzku výrobných zariadení nedotknutých ZPH,
- zabezpečiť vyrozumenie a varovanie bezprostredne ohrozeného obyvateľstva v okolí podniku.

Akcieschopnosť havarijného družstva v podniku Evonik Fermas s.r.o. a jeho členov je pravidelne kontrolovaná a precvičovaná, vrátane pravidelného precvičovania súčinnosti s profesionálnymi zásahovými a záchrannými vonkajšími jednotkami Okresného a Krajského riaditeľstva Hasičského a Záchranného Zboru v Banskej Bystrici.

Platný „Havarijný plán“ spoločnosti Evonik Fermas s.r.o. stanovuje postup a činnosti podnikových záchranných a havarijných zložiek v súčinnosti s integrovaným záchranným systémom a orgánmi miestnej a štátnej správy kompetentnými v oblasti výkonu záchranných, lokalizačných, likvidačných a sanačných prác a opatrení zameraných na ochranu obyvateľstva, životného prostredia a majetku v oblasti ohrozenia po vzniku ZPH. Podnik Evonik Fermas s.r.o. je podnikom kategórie B a je povinný mať vypracovanú nasledovnú bezpečnostnú dokumentáciu v zmysle tohto zákona :

- „Program prevencie ZPH“ a „Bezpečnostný riadiaci systém“
- „Posúdenie (hodnotenie) rizika“,
- „Bezpečnostnú správu“
- „Vnútropodnikový havarijný plán“
- „Informáciu pre verejnosť“
- „Podklady na vypracovanie plánu ochrany obyvateľstva“

Uvedené dokumenty obsahujú technické, riadiace, prevádzkové a bezpečnostné informácie o rizikách v podniku a tiež opatrenia na ich vylúčenie alebo zníženie.

Tieto interné dokumenty sa nachádzajú na oddelení ESHQ.

Kontrolu dodržiavania zákona vykonáva raz ročne Slovenská inšpekcia životného prostredia spoločne so zástupcami Inšpektorátu práce, Hasičského a záchranného zboru, Obvodného úradu životného prostredia, Obvodného úradu krízového riadenia a Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v rámci „koordinovanej kontroly“.

Táto kontrola je zameraná hlavne na:

- Plnenie opatrení na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (BOZP)
- Prevádzkovú spoľahlivosť technických zariadení, ktoré majú vplyv na prevenciu a tiež represiu prípadných porúch a havárií
- Plnenie opatrení na ochranu zdravia pri práci s chemickými látkami
- Zabezpečenie povinností súvisiacich s civilnou ochranou obyvateľstva
- Plnenie opatrení na ochranu pred požiarmi
- Plnenie opatrení na ochranu životného prostredia

Informácie o splnení požiadaviek vyplývajúcich z §8 zákona :

Podnik Evonik Fermas s.r.o. má spracovanú, schválenú a platnú „Bezpečnostnú správu“, ktorá je dostupná k nahliadnutiu na oddelení ESQH.

Informácie o plnení povinností vyplývajúcich z osobitných predpisov :

Podnik Evonik Fermas s.r.o. vypracoval „Podklady na vypracovanie plánu ochrany obyvateľstva“ a odovzdal ich kompetentnej štátnej správe. Taktiež „Havarijný plán“ podniku bol poskytnutý, prejednaný a je precvičovaný v rámci postupov základných zložiek integrovaného záchranného systému a ostatných zložiek integrovaného záchranného systému podľa osobitného predpisu.

Táto dokumentácia je dostupná k nahliadnutiu ktorá je dostupná k nahliadnutiu na oddelení ESQH.

Informácie z plánu ochrany obyvateľstva :

Vzhľadom na charakter a krátke časové trvanie potenciálnych reprezentatívnych havarijných scenárov v podniku Evonik Fermas s.r.o. spojených s toxickými rozptylmi plynného amoniaku (čpavku) do blízkeho okolia podniku nie sú v pláne ochrany obyvateľstva prijímané žiadne špecifické opatrenia a nie je ani predpokladaná evakuácia ohrozeného obyvateľstva.

Z tohto dôvodu sú nižšie uvádzané len všeobecné informácie pre túto oblasť.

Všeobecné informácie o spôsobe varovania verejnosti v prípade jej ohrozenia :

V prípade požiaru v podniku Evonik Fermas s.r.o., ktorý by sálavým teplom alebo splodinami horenia (dymom) ohrozoval blízke okolie podniku a obyvateľstvo je potrebné :

- urýchlene opustiť ohrozené miesto - nezdržovať sa v ohrozenom priestore, vyhľadať úkryt v budovách, uzatvoriť okná a dvere pre zabránenie prieniku dymu
- vypnúť ventiláciu a vyčkať na ďalšie pokyny kompetentných orgánov

Pri úniku a rozptyle plynného čpavku do okolia podniku je potrebné :

- podľa možnosti zotrvať doma a zotrvať v miestnosti odvrátenej od smeru vetra a s čo najmenším počtom okien, uzatvoriť všetky dvere, okná, vypnúť ventiláciu a klimatizáciu
- sledovať vysielanie miestneho rozhlasu a iných masovo komunikačných prostriedkov
- zachovať pokoj, neopúšťať ochranné priestory do času vydania pokynov na ich opustenie, zbytočne nezaťažovať telefónne siete
- pri výskyte mimo domov na otvorenom priestranstve vyhľadať čo najrýchlejšie budovu s možnosťou ukrytia vo vnútri (verejné budovy, kostol, nemocnica, škola ap.)

Všeobecné tiesňové telefónne čísla - (integrovanej záchranný systém): **112**

Evonik Fermas s.r.o. – oddelenie ESHQ : **048/43 48 510**

Obvodný úrad v Banskej Bystrici, operačný úsek krízového riadenia: **048/43 06 240**

Spôsob varovania obyvateľstva pri vzniku ZPH a poskytovanie informácií :

O vzniku ZPH a následnom úniku nebezpečných látok do ovzdušia, ktoré môžu ohroziť zdravie a životy obyvateľov, životné prostredie a majetok, budú občania vyzumení varovnými signálmi elektronických sirén - **2-minútovým kolísavým tónom** (všeobecné ohrozenie), po ktorom nasleduje slovná informácia, čo sa stalo.

Výstrahu je ďalej možné zverejniť vnútorným rozhlasovým vysielaním a prostredníctvom vysielania mestského a obecného rozhlasu s doplnenými pokynmi a informáciami pre obyvateľstvo.

V prípade zlyhania varovného signálu sirény alebo rozhlasového vysielania budú obyvateľov informovať kompetentné zásahové a záchranné zložky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky pomocou megafónov.

Funkčnosť sirén je celoštátne skúšaná raz mesačne (každý druhý piatok v mesiaci) o 12.00 hodine 2-minútovým stálym tónom. Pri elektronických sirénach 2x ročne podľa pokynov MV SR.

Odporúčaný spôsob správania sa občanov :

Keď zaznie varovný signál sirény (ak nejde o bežnú skúšku funkčnosti, ktorej interval a druh signálu je popísaný vyššie) možno predpokladať, že došlo k závažnej mimoriadnej udalosti s následkom ohrozenia zdravia a života občanov, životného prostredia, zvierat a majetku.

Po zaznení sirény budú nasledovať informácie o konkrétnom druhu mimoriadnej udalosti a odporúčanom správaní dotknutého obyvateľstva.

Riadte sa týmito informáciami a pokynmi.

Osoba zodpovedná za spracovanie informácie pre verejnosť :

Ing. Eva Zajacová – špecialista ESH, tel. č. 048/43 48 510

Ďalšie informácie je možné získať aj z „**Informačného systému prevencie závažných priemyselných havárií**“ :

<http://enviroportal.sk/environmentalne-temy/starostlivosť-o-zp/pzph-prevencia-zavaznych-priemyselných-havarii/informacny-system-pzph>